

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՏՄԱԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ

Մարզկենտրոնը՝
ք.Արմավիր

Տարածաշրջանները՝
Արմավիր
Էջմիածին
Բաղրամյան

Քաղաքները՝
Վաղարշապատ
Արմավիր
Մեծամոր

Տարածքը	1 242 քառ. կմ
Հայաստանի Հանրապետության տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը	4.2 %
Համայնքներ, 2019 թ. տարեկգրի դրությամբ	97
Քաղաքներ	3
Գյուղեր	95
Բնակչության թվաքանակը 2019թ. տարեկգրի դրությամբ	236.9 հազ. մարդ
<i>այդ թվում՝</i>	
քաղաքային	82.6 հազ. մարդ
գյուղական	181.3 հազ. մարդ
Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը	8.9 %
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը	31.3 %
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	97 038.5 հա
այդ թվում՝ վարելահողեր	41 144.9 հա

Արմավիրի մարզը գտնվում է հանրապետության արևմտյան հատվածում:

Մարզը հյուսիսից սահմանակից է Արագածոտնի մարզին, արևելքից՝ մայրաքաղաքին, հարավ-արևելքից՝ Արարատի մարզին և արևմուտքից՝ պետական սահմանով, սահմանակից է Թուրքիային:

Մարզի տարածքով են անցնում հանրապետական նշանակություն ունեցող ավտոխճուղիներ՝ Երևան-Արմավիր, Երևան-Քարակերտ և Երևան-Գյումրի, ինչպես նաև Երևան-Թբիլիսի երկաթուղին:

Արմավիրի մարզը հանրապետությունում առանձնանում է իր զարգացած գյուղատնտեսությամբ և արդյունաբերությամբ: Մարզի աշխարհագրական դիրքը և բնակլիմայական պայմանները նպաստավոր են, ինչպես բուսաբուծության (բազմամյա տնկարկներ, բանջարեղեն), այնպես էլ անասնաբուծության զարգացման համար:

Անասնաբուծության բնագավառում հիմնականում զարգացած է խոշոր և մանր եղջերավոր անասնաբուծությունը, խոզաբուծությունը և թռչնաբուծությունը, իսկ բուսաբուծության մեջ՝ պտղաբուծությունը, խաղողագործությունը, բանջարաբուծությունը և բոստանաբուծությունը: Հիմնականում մշակվում են հացահատիկաբույսերը և բանջարաբոստանային մշակաբույսեր:

Արդյունաբերությունը մասնագիտացած է էլեկտրաէներգիայի, սննդամթերքի, խմիչքների արտադրության ու շինանյութերի հանքավայրերի շահագործման ուղղություններում:

Բեռնաառևտրափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով:

2018թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

➤ արդյունաբերություն՝	4.3 %,
➤ գյուղատնտեսություն՝	19.9 %,
➤ շինարարություն՝	8.5 %,
➤ մանրածախ առևտուր՝	3.5 %,
➤ ծառայություններ՝	1.6 %:

Արմավիր քաղաքը (2019թ. տարեսկզբին՝ 27.9 հազ. մարդ) գտնվում է Երևան քաղաքից 44 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք:

Մեծամոր քաղաքը (2019թ. տարեսկզբին՝ 8.5 հազ. մարդ) Երևանից 38 կմ հեռավորությամբ նշանավոր է Հայաստանի Հանրապետության ատոմակայանով, որը զբաղեցնում է 300 հա տարածք, իր մեծությամբ և հզորությամբ միակն է Հարավային Կովկասում:

Վաղարշապատ քաղաքը (2019թ. տարեսկզբին՝ 46.2 հազ. մարդ) գտնվում է Երևանից 20 կմ հեռավորության վրա: Մեծությամբ և նշանակությամբ մարզում այն առաջին քաղաքն է:

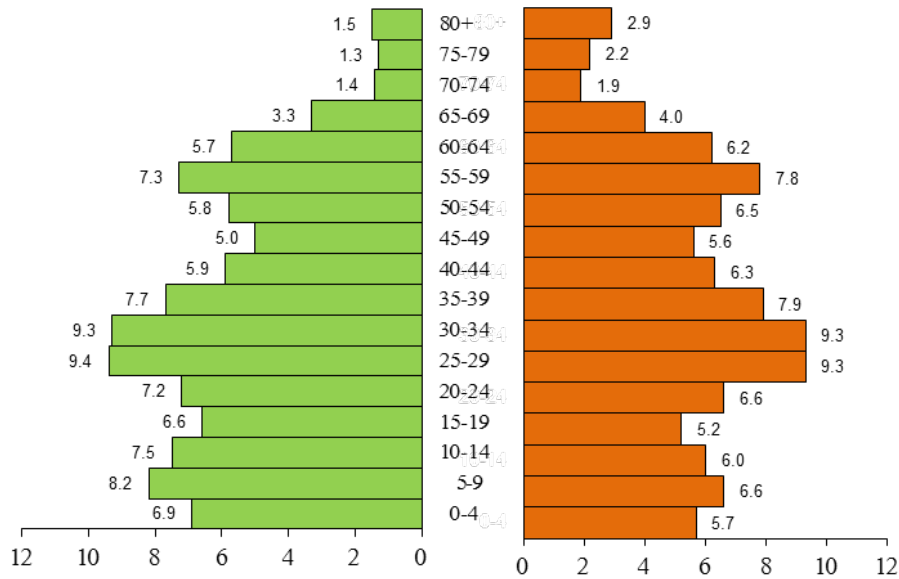
**ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՄՇՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՄԵՌԱՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԲՈՒՐԳԸ,
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ**

%

տղամարդ - 128 035

տարիք

կին -135 865

ՄԱՆՐԱԾԱԽ ԱՌԵՎՏՐԻ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐ

	Քանակը				
	2014	2015	2016	2017	2018
Մանրածախ առևտրի օբյեկտներ, ընդամենը	369	433	442	496	492
<i>այդ թվում՝</i>					
խանութներ	175	208	223	263	273
կրպակներ	140	128	127	141	129
գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ	2	2	2	2	2
սպառողական ապրանքների շուկաներ	4	3	3	3	3
առևտրի այլ օբյեկտներ	48	92	87	87	85

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
EDUCATIONAL INSTITUTIONS

	Քանակը				
	2014	2015	2016	2017	2018
Պետական նախադպրոցական	57	59	56	98	103
Պետական հանրակրթական	121	121	121	120	118
Ոչ պետական հանրակրթական	2	2	2	2	2
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	14	13	13	13	21
Պետական նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) ուսումնական ¹	1	1	1	1	2
Պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	5	5	5	4	4
Ոչ պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	-	1	1	1	1
Ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական	2	2	2 [◇]	2	1

ՔԱՂԱՔՆԵՐ

Անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ²
Վաղարշապատ	46 244
Արմավիր	27 932
Մեծամոր	8 487

¹ Ներառյալ այն միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները, որոնք իրականացնում են նախնական (արհեստագործական) ծրագիր:

² Հայաստանի Հանրապետության քաղաքների բնակչության թվաքանակը ներկայացված է Հայաստանի Հանրապետության 2011թ. մարդահամարի հիմքով վարվող բնակչության ընթացիկ հաշվառմամբ:

ԳՅՈՒՂԵՐ

	Անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ¹
Արմավիրի տարածաշրջան		
1	Ալաշկերտ	2 141
2	Ամասիա	1 213
3	Այգեշատ	2 134
4	Այգեվան	1 550
5	Արագափ	1 708
6	Արաքս	2 145
7	Արգավանդ	2 385
8	Արմավիր	3 591
9	Արտաշատ	1 446
10	Արևիկ	3 010
11	Բամբակաշատ	3 505
12	Բերքաշատ	634
13	Գետաշեն	2 622
14	Եղեգնուտ	2 254
15	Երասխահուն	2 182
16	Զարթոնք	2 667
17	Լենուղի	1 734
18	Լուկաշին	2 653
19	Խանջյան	2 084
20	Հայկավան	1 501
21	Հացիկ	2 390
22	Մայիսյան	2 010
23	Մարգարա	1 330
24	Մրգաշատ	6 510
25	Նալբանդյան	4 736
26	Նոր Արմավիր	2 003
27	Նոր Արտագերս	1 728
28	Նորասպատ	2376
29	Նորավան	1 388
30	Նոր Կեսարիա	1 424
31	Շենավան	1 648
31	Զանֆիդա	3 685

¹ ՀՀ մարզերի գյուղերի այս տվյալների սկզբնաղբյուրը՝ համայնքների կողմից տարեկան կտրվածքով ներկայացվող «Գյուղական բնակչության սեռատարիքային կազմը» վիճակագրական հաշվետվություններն են: Այդ սկզբնաղբյուրներով ՀՀ 955 գյուղական բնակավայրերի մշտական բնակչության թվաքանակների հանրագումարը՝ ամբողջությամբ և ըստ մարզերի, ունի որոշակի շեղում բնակչության ընթացիկ հաշվառման համանուն տվյալներից, որոնք խարսխված են Արդարադատության նախարարության Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման և Ոստիկանության վարչական ռեգիստրների տվյալների վրա: Ընդ որում, վերջինս վերագնահատված է ՏՏԿԱՀ արդյունքներով ստացված միգրացիայի տվյալներով (շեղումը՝ 01.01.2019թ.-ի դրությամբ ՀՀ մասշտաբով՝ կազմել է +11.6%): Շեղումը հիմնականում պայմանավորված է գյուղերի միջև տվյալ տեղեկատվության գրանցման, փոխանակման, համադրման և անվանական տվյալների մակարդակով ստուգաճշտման համակարգի բացակայությամբ:

	Անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ¹
32	Զրաշեն	925
33	Սարդարապատ	6 084
34	Վարդանաշեն	1 368
35	Տանձուտ	2 015
36	Փշատավան	2 480
37	Ալաշկերտ	2 141
Բաղրամյանի տարածաշրջան		
1	Արգինա	676
2	Արտամետ	232
3	Արևադաշտ	388
4	Բագարան	696
5	Բաղրամյան	1 074
6	Դալարիկ	4 435
7	Երվանդաշատ	722
8	Լեռնագոգ	2 381
9	Կողբավան	142
10	Հուշակերտ	1 039
11	Սյաննիկյան	4 421
12	Շենիկ	1 081
13	Վանանդ	1 087
14	Տալվոռիկ	177
15	Քարակերտ	4 911
Էջմիածնի տարածաշրջան		
1	Ակնալիճ	3 213
2	Ակնաշեն	1 747
3	Աղավնատուն	3 380
4	Ամբերդ	1 667
5	Այգեկ	1 537
6	Այգեշատ	2 193
7	Ապագա	1 953
8	Առատաշեն	2 908
9	Արագած	2 882
10	Արաքս	1 841
11	Արշալույս	3 898
12	Արտիմետ	2 208
13	Արևաշատ	2 311
14	Բաղրամյան	2 905
15	Գայ	3 537
16	Գեղակերտ	2 767
17	Գրիբոյեդով	2 039
18	Դաշտ	1 042
19	Դոդս	1 501
20	Թաիրով	3 468

	Անվանումը	Մշտական բնակչության թվաքանակը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ ¹
21	Լեռնամերձ	520
22	Լուսազյուղ	1 023
23	Խորոնք	2 981
24	Ծաղկալանջ	1 787
25	Ծաղկունք	1 347
26	Ծիածան	1 350
27	Հայթաղ	2 926
28	Հայկաշեն	1 384
29	Հովտամեջ	1 498
30	Մեծամոր	1 225
31	Մերձավան	3 808
32	Մրգաստան	1 004
33	Մուսալեռ	3 201
34	Նորակերտ	2 942
35	Շահումյան	1 920
36	Շահումյանի թռչնաֆաբրիկա	909
37	Ոսկեհատ	3 422
38	Պտղունք	2 135
39	Ջրառատ	3 179
40	Ջրարբի	1 749
41	Տարոնիկ	2 289
42	Փարաքար	6 276
43	Ֆերիկ	361

**ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ 10 000 ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԵՅՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻ ՇԱՐՔ ԲՆՈՒԹԱԳՐԻՉՆԵՐ, 2018թ.**

	Ընդամենը	նրանցից՝	
		կանայք ¹	տղամարդիկ ¹
Բնակչությունը, մարդ	10 000	5 144	4 856
Ծնվածներ, մարդ	115	54	61
Մահացածներ, մարդ	80	40	40
Ամուսնություններ	49	X	X
Ամուսնալուծություններ	10	X	X
Մեկ բնակչի ապահովվածությունն ընդհանուր բնակմակերեսով, քառ.մ	32.6	X	X
Կրթության ոլորտ, հաճախումը կրթօջախներ, մարդ՝			
նախադպրոցական	247	121	126
հանրակրթական	1 341	622	719
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	103	68	35
նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)	9	1	8
միջին մասնագիտական	42	21	21
բարձրագույն մասնագիտական	5	-	5
Առողջապահության ոլորտ՝			
հաճախել են պոլիկլինիկա տարվա ընթացքում (հաճախումների քանակը)	33 611
Մարզիկներ, մարդ	45	3	42
Զբաղվածներ, մարդ	4 278	1 895	2 383
նրանցից՝ գիտական հիմնարկներում	-	-	-
նրանցից՝ գիտության դոկտոր	-	-	-
գիտության թեկնածուներ	-	-	-
ուսուցիչներ	112	100	12
բժիշկներ	15
միջին բուժանձնակազմ	34
Գործազուրկներ, մարդ	769	456	313
Սոցիալական ապահովության ոլորտ			
ընդամենը կենսաթոշակառուներ, տարեվերջի դրությամբ, մարդ	1 267	745	522
աղքատության ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացող ընտանիքներ	212	X	X
Հաճախումների քանակը տարվա ընթացքում			
գրադարան	21 990
թատրոն	-	-	-
համերգ	-	-	-
թանգարան	2 171
Իրավական ոլորտ			
հանցագործության դեպքերի քանակը, տարվա ընթացքում՝	56	X	X
այդ թվում՝ ոչ մեծ ծանրության	25	X	X
միջին ծանրության	23	X	X
ծանր	7	X	X
առանձնապես ծանր	0.0	X	X

¹ Ցուցանիշները հաշվարկային են: